

Ziekten bij terrariumdieren

Erik van der Kamp
& Marc F.P.M. Maas

INLEIDING

Zoals alle dieren kunnen ook terrariumdieren ziek worden. De meest voorkomende ziekten zijn evenwel een gevolg van een onjuiste manier van huisvesten en/of verzorgen van de amfibieën en reptielen. Vooral door de beginnende terrariumliefhebber worden nogal eens fouten op verzorgingstechnisch gebied gemaakt. Hierbij valt te denken aan een verkeerde temperatuur, een verkeerde relatieve luchtvochtigheid, overbevolking en deficiënte voeding (voeding waarin essentiële benodigdheden in onvoldoende hoeveelheden voorkomen). Het is derhalve van elementair belang dat u zich bij, of liever nog vóór, het gaan houden van terrariumdieren uitgebreid laat voorlichten omtrent de behoeften van de door u uitgekozen diersoort. Ook hier geldt: bezint eer ge begint!

HUISVESTING

Het is van de grootste betekenis dat de huisvesting van de door u gekozen dieren in orde is, vóór u de dieren daadwerkelijk in huis neemt. Het gebeurt maar al te vaak dat terrariumdieren de dupe worden van impulsieve aanschaf.

De grootte van het terrarium is uiteraard sterk afhankelijk van de diersoort die erin gehuisvest zal gaan worden. Bij klimmende dieren zal de bak in het algemeen hoger dan breed moeten worden; bij bodembewoners breder dan hoog.

Het is bovendien zaak dat de bak niet overbevolkt zal worden, omdat voortdurende stress bij de aanwezige dieren veelal tot de dood van het meest onderdrukte individu zal leiden. Ook het combineren van verschillende diersoorten dient met veel overleg te gebeuren. Laat u hierbij door deskundigen adviseren! Foutieve combinaties lei-

den eveneens tot stress, bijtwenden of mogelijk zelfs tot het consumeren van de ene diersoort door de andere!

QUARANTAINES

Het is van het allergrootste belang dat u na de aanschaf van de door u gewenste dieren een voldoende ruime quarantaineperiode in acht neemt; bij voorkeur minimaal 6 tot 8 weken. Dit geldt met name voor geïmporteerde dieren. U dient uw dieren te huisvesten in een ruim en schoon verblijf, waar de temperatuur en luchtvochtigheid aan de eisen voldoen, met voldoende observatiemogelijkheden. Het terrarium moet gemakkelijk te reinigen zijn. De voedselopname dient gecontroleerd te worden en onderzoek van de ontlasting is ten zeerste aan te raden.

VOEDING

Bij de keuze van de diersoort dient u in overweging te nemen of u in staat bent het dier de gewenste voeding aan te bieden. Plantenetters zullen wat dit betreft geen probleem vormen, maar voor insectenetters zult u insecten moeten gaan kweken dan wel kopen. De wat grotere wurgslangen eten muizen, ratten, cavia's of zelfs konijnen. Realiseert u zich hierbij de gevoelens van uw huisgenoten.

Overigens dient hier tegelijk bij opgemerkt te worden, dat het zowel bij plantenetters als bij insectenetters noodzakelijk is de voeding aan te vullen met vitamines en mineralen.

Het houden van zogenaamde voedspecialisten (bijvoorbeeld slangeneterende slangen of termieteneterende hagedissen) kunt u beter overlaten aan de zeer ervaren terrariumliefhebbers.

ZIEKTEN

Zoals u zult begrijpen is het geenszins doenlijk in dit bestek een overzicht te geven van alle bij terrariumdieren voorkomende ziekten. We beperken ons hier tot die ziekten, die wij veelvuldig in onze kliniek zien, juist bij de dieren van beginnende terrariumliefhebbers.

Amfibieën

De voornaamste problemen die we bij amfibieën tegen komen, zijn van parasitaire of bacteriële oorsprong. Helaas worden de problemen vaak te laat onderkend en zijn de dieren al overleden voor er een behandeling plaats kan vinden. Inwendige parasieten kunnen worden aangetoond middels ontlastingsonderzoek of bij onderzoek aan een dood individu. De symptomen van bacteriële infecties variëren al naar gelang het orgaan dat wordt aangetast. Berucht is de 'red leg', een aandoening waarbij zich een door bacteriën veroorzaakte bloedvergiftiging ontwikkelt; hierdoor ontstaan bloedingen onder de huid, die het karakteristieke ziektebeeld bepalen.

Het behandelen van amfibieën is gemakkelijk indien het geneesmiddel wateroplosbaar is. De dieren kunnen dan individueel gebaad worden in een oplossing van het geneesmiddel. Soms is het ook mogelijk een oplosbaar geneesmiddel op de rug van een dier te druppelen, omdat de anatomie van amfibieën opname door de huid mogelijk maakt.

Schildpadden

Landschildpadden vertonen nogal eens problemen met de luchtwegen. Daarbij kan soms een vochtige afscheiding uit de neus worden waargenomen. Bij verzwakte dieren en bij een onjuiste verzorging kan dit gemakkelijk tot een longontsteking leiden. Ook maagdarmproblemen komen vaak voor. Zowel darmverstopping als diarree wordt waargenomen. Verstoppingen kunnen met olieachtige preparaten behandeld worden. De behandeling van diarree is afhankelijk van de oorzaak. Worminfecties zullen met wormmiddelen behandeld moeten worden; infecties met eencellige organismen zoals flagellaten en amoeben met daartoe geëigende middelen. Let vooral bij het gebruik van deze laatste middelen (die meestal de bij overdosering schadelijke stoffen metronidazol of ronidazol bevatten) goed op de correcte dosering. Daarvoor

moet het dier nauwkeurig zijn gewogen. Het meest waargenomen probleem bij de populaire Roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*), een moerasschildpad, is vitamine A-gebrek. De dieren hebben dan meestal bolle ogen en dichtzittende oogleden, waaronder zich soms verhoord materiaal bevindt. De therapie bestaat uit het toedienen van een injectie met vitamine A en het behandelen van de oogleden met vitamine A-oogzalf.

Slangen

Bij slangen vormt longontsteking nogal eens een probleem. Als oorzaken kunnen o.a. genoemd worden: te lage temperatuur in het terrarium en transport in niet voor dat doel geschikte bakken of dozen. Vooral verzwakte dieren zijn natuurlijk vatbaar. De therapie bestaat uit het toedienen van antibiotica en het uitbannen van de oorzaak.

Parasitaire infecties komen eveneens veel voor. Het betreft zowel uitwendige als inwendige parasieten. Uitwendige parasieten, zoals mijten en teken, kunnen met het blote oog worden waargenomen op het dier. Niet alleen het dier, maar ook het terrarium dient te worden behandeld met een ectoparasiticum zoals Vapona® (met dichloorvos) of Tugon® (de werkzame stof hierin is net als in het in Nederland niet meer verkrijgbare Neguvon®: trichloorfon). De meeste inwendige parasieten kunnen alleen worden aangetoond middels onderzoek van de ontlasting. De ontlasting dient zo vers mogelijk te zijn, omdat sommige parasieten na verloop van tijd niet meer aantoonbaar zijn. De (eind)beoordeling van het microscopische preparaat kunt u het beste aan een deskundige overlaten. De therapie wordt bepaald door de uitkomst van het microscopisch onderzoek.

Hagedissen

Bij deze dieren komen naast de - bij de slangen reeds beschreven - inwendige en uitwendige parasieten, veel problemen voor die verband houden met een onjuiste